

Ostensywne vs. stylistyczne funkcje terminów koloru jako centralna dychotomia lingwistyki barwy

WALENTINA G. KULPINA

(Moskwa)

Terminy koloru przenikają cały system języka, pełniąc w nim najróżnorodniejsze funkcje. Funkcjonalna odmiana tekstu, w którym występują, decyduje o wariacji typów określeń koloru. Przedmiotem tego artykułu jest rozpatrzenie na podstawie metody analizy kontrastywnej użycia terminów koloru w języku polskim i rosyjskim w celu ustalenia pełnionej przez nie roli i określenia ich miejsca w strukturach językowych różnych stylów funkcjonalnych oraz wyodrębnienia właściwości ich funkcjonowania w każdym z podstylów obu języków.

W hierarchii funkcji podstawowy podział terminów koloru dotyczy funkcji ontologicznej oraz funkcji kreowania światów mentalnych. Przy tym wyraźnie zaznacza się trend przemieszczania się zainteresowań badawczych od ontologii barwy w kierunku opisu ich roli w procesach mentalnych. Da się zauważyć, że w różnego typu tekstach i stylach funkcjonalnych na czoło wysuwają się różne funkcje terminów koloru oraz różne ich typy. W różnych stylach terminy koloru przedstawione są w sposób niejednakowy, mają różną dystrybucję. Można nawet stwierdzić, że określone odmiany językowe sprzężone są z określonymi funkcjami terminów koloru. Z punktu widzenia realizacji roli terminów koloru w stylach funkcjonalnych mogą zbliżać się do siebie różne style funkcjonalne oraz różne typy tekstów. W związku z powyższym wśród zadań badawczych określeń koloru jako najbardziej aktualne na czoło wysuwa się zadanie wyodrędniania i inwentaryzacji funkcji terminów koloru we wszystkich typach tekstów.

Zauważmy, że podział terminów koloru ze względu na pełnione przez nie funkcje nie jest tożsamy z ustalaniem ich wartości w obrębie bloków tematycznych. Kolor jako taki istnieje wyłącznie w dystrybucji na tematyczne strefy kolorowości

(chrominancji). Są to m.in. strefy: 1. człowiek w kolorze: a) określenia koloru wyglądu człowieka, b) określenia koloru w prezentacji kondycji emocjonalno-psychicznej człowieka, c) określenia koloru używane w opisie charakteru człowieka; 2. relacje kolorystyczne w sferze artefaktów; 3. kolor jako znacznik stosunków społecznych; 4. kolor w sferze artykułów żywnościowych; 5. kolor w świecie flory; 6. kolor w świecie fauny; 7. kolorystyka przyrody.

Z punktu widzenia relewancji koloru w obrębie stref tematycznych nader ważny wydaje się problem nieidentyczności i nieprzekładalności koloru i relacji kolorystycznych pochodzących z różnych stref kolorowości. Tak więc przytoczone poniżej jednostki leksykalne wewnątrz każdego z rozpatrywanych języków *белая блузка* – biała bluzka; *белые воротнички* – białe kołnierzyki; *белое золото* – białe złoto ‘bawełna’ (Bartwicka 2006: 94), *белая смерть* – biała śmierć ‘cukier, sól, narkotyki’, *белый свет* – dosł. ‘biały świat’ (por. u Władimira Wysockiego: «я от белого света устал» ‘zmęczył mnie biały świat’ oraz fraz. *бродить по белом свете* – dosł. ‘wędrować po białym świecie’) nie tworzą ze sobą jakichkolwiek sensownych relacji.

Analogicznie wymienione poniżej obiekty: *голубые глаза* – niebieskie oczy, *голубое платье* – niebieska sukienka, *голубой экран* – dosł. ‘niebieski ekran’ (o ekranie telewizora i o telewizji jako takiej), *голубой огонек* – dosł. ‘niebieski ognek’ (nazwa tradycyjnej audycji telewizyjnej), *голубая магистраль* (Bartwicka 2006: 93–94) – dosł. ‘niebieska magistrała’ (tak nazywają w Rosji rzeki wielkie, szerokie i ważne dla gospodarki narodowej) są niebieskie w całkiem różny sposób, o ile w ogóle posiadają ten walor niebieskości. Bo ani *голубой экран* jako wtórna peryfrastyczna nazwa telewizora i telewizji, ani *голубой огонек* jako nazwa audycji realnoznaczeniowo niebieskie nie są.

Stąd tylko w obrębie bloków tematycznych może być podjęta i zrealizowana analiza międzyjęzykowa terminów koloru. Dopiero wówczas można wykazać, że *сrebrny krążek*, *кolorowy ekran* w języku polskim to to samo, co w języku rosyjskim *голубой экран*, czyli telewizor, telewizja. Lecz nawet w obrębie jednego języka i wydawałoby się bliskich sobie stref kolorowości – kolorystyki oczu i kolorystyki włosów możemy odczuć tę nieprzekładalność relacji kolorystycznych pochodzących z różnych stref. Otóż *орzechowe oczy* (USJP 2: 130) i *орzechowe włosy* (ibidem) to różne barwy, bo kolor oczu zakłada system opozycji wewnątrz strefy kolorystyki oczu, zaś kolor włosów – system opozycji w obrębie strefy kolorystyki włosów, takich, jak np. *blond*, *kasztan*, *rude włosy*, *tycjanowskie*, *orzechowe* itp. *Kolor orzechowy* może mieć np. podłoga: „Podłoga pomalowana na *кolor orzechowy*” (ibid.). Oczywiście jest, że *орzechowy kolor* podłogi nie ma odniesień ani

do koloru oczu, ani do koloru włosów, a jego walory kolorystyczne ustalane są w innym układzie współrzędnych, który stanowi strefa artefaktów.

Jeśli chodzi o ustalanie funkcji terminów koloru, decydującym czynnikiem tu, obok odniesień do określonej strefy tematycznej, jest czynnik funkcjonalnego typu tekstu, w którym występują określenia koloru, oraz czynnik kontekstu. Rozpatrzmy funkcje terminów koloru w wymiarze ontologicznym oraz ich funkcje kształtowania światów mentalnych.

Ostensywna funkcja terminów koloru

Terminy koloru zdolne są do opisywania świata (por. *эта стена желтая – ta ściana jest żółta, этот стол белый – ten stół jest biały*), występując w funkcji ostensywnej. Jednakże udział, odsetek terminów koloru w funkcji ostensywnej w ogólnej liczbie ich użycie tekstowych jest stosunkowo niewielki. Aspektem funkcji ostensywnej terminów koloru, jej modyfikacją, jest funkcja informacyjna. Ta funkcja obejmuje cały szereg określeń koloru, będąc ich bardzo rozpowszechnioną funkcją. Występuje ona we wszystkich typach tekstów, lecz najbardziej charakterystyczna jest dla tekstów medialnych oraz naukowych i technicznych.

Informacja o kolorze artefaktów może stawiać sobie za cel tylko informację kolorystyczną i nic więcej, por. informację o kolorze płuczki wiertniczej w *Encyklopedii płuczek wiertniczych* (Рязанов 2005). „Сульфат железа [...] выпускается в виде кристаллов *зеленоватого цвета с синеватым оттенком...*” (ibid.: 382). ‘Siarczan żelazowy [...] produkowany jest w postaci kryształów koloru zielonkawatego z niebieskawym odcieniem ...’.

Użyte w funkcji ostensywnej informującej, terminy koloru nierzadko stanowią znaki kulturowo specyficzne. I wówczas miast „klasycznej” ontologii koloru nierzadko obserwujemy ontologię prototypową – kiedy to kolor nazywany jest poprzez przedmiot prototypowy dla tego koloru, np. *kolor nieba – цветом неба*. Przy tym przedmioty-prototypy koloru dla różnych etnosów, nawet bardzo bliskich, mogą znacznie się różnić. Otóż *kolor rezedy* egzystuje jako trwałe połączenie tylko w polskiej przestrzeni językowej, jednakże w areale języka rosyjskiego połączenie *цветом резеды* jest puste informacyjnie – ten kwiat jest dziś w Rosji praktycznie rzecz biorąc nieznaną, a więc jego kolor też jest wielkością nieznaną.

Analiza porównawcza pozwala na wykrycie asymetrii kolorystycznych w postaci kolorów niezwerbalizowanych w każdym z porównywanych języków, nie istniejących dla użytkownika jednego z dwóch rozpatrywanych blisko spokrewnionych języków (nie uświadamianych przezeń jako odrębne byty).

Funkcja kreowania światów mentalnych za pomocą terminów koloru

Poznawcza funkcja terminów koloru związana jest z ich udziałem w kreowaniu językowego obrazu świata na podstawie stereotypów językowych oraz metaforycznych przeniesień i nadania nowego ujęcia znacznikom kolorystycznym (Кульпина 2001). Badania porównawcze na materiale języka polskiego i rosyjskiego pomagają wyodrębnić ważne warstwy rzeczywistości pozajęzykowej szczególnie nacechowane kolorem. Jeśli np. zwrócimy się do sfery określeń koloru roślin, możemy wyodrębnić rolę terminów koloru w opisywaniu faz ich wegetacji. Jeśli określamy po rosyjsku kolor trawy jako *нежнoзеленая* ‘delikatnie zielona’ lub *светло-зеленая* ‘jasnozielona’, mówimy o początkowym stadium wegetacji rośliny. Mówiąc o *żółtym mleczu* (ros. *желтый одуванчик*), mamy na myśli fazę jego kwitnięcia. Połączenie *biały mlecz* (ros. *белый одуванчик*) zakłada, że roślina odkwitła i jest pokryta białym puchem nasion, co oznacza końcowe sezonowe stadium jej rozwoju. Stadia rozwoju niektórych zwierząt też da się ustalić na podstawie zmian kolorystycznych: gdy z *żółtego kurczaczka* robi się np. *biały*, oznacza to stadium jego dorostania.

Terminy koloru uczestniczą w kształtowaniu profesjonalnego obrazu świata. Dla tekstów naukowych funkcja kognitywna stanowi funkcję naturalną. Bo przecież takie teksty są środkiem poznania rzeczywistości. W tekstach o charakterze naukowym i technicznym funkcje terminów koloru ukierunkowane są przede wszystkim na realizację kognicji naukowej.

Estetyczna funkcja nazw koloru znajduje odbicie przede wszystkim w tekstach literatury pięknej, wyrażających sensory artystyczne. Stąd taka ważna jest dla nich funkcja estetyczna, w której szeroko używane są terminy koloru.

Etnospecyficzna funkcja terminów koloru związana jest z kształtowaniem wspólnoty etnicznej członków danego socjum na podstawie użycia specyficznych dlań nazw kolorów. Takie np. nazwy kolorów, jak ros. *алый* ‘jasnoczerwony, jaskrawo-czerwony’ i *багровый* ‘czerwono-fioletowy’ oznaczają specyficzne dla arealu języka rosyjskiego jednostki. Termin *алый* „oznakowuje” momenty pozytywne: wszystko, co ma taki kolor, jest nadzwyczaj piękne, np. zorza, artefakty, usta, policzki. Termin *багровый* przeciwnie nierzadko służy w tekście antycypacji wydarzeń fatalnych lub po prostu nieprzyjemnych dla danego socjum. Takim zwiastunem zła jest użycie tego leksemu na określenie koloru nieba.

Symboliczna funkcja nazw koloru dotyczy sfery bytów wysokich. Jak wskazuje Nina D. Arutiunova, „przeistoczenie się obrazu w symbol zwykle charakteryzowane jest w terminach „wywyższania” – do rangi symboli się wywyższa, pod-

nosi, wyrasta, rozrasta [...]. Zostanie symbolem oznacza nabranie funkcji decydującej o życiu człowieka lub zespołu ludzi, władczo rozstrzygającej o wyborze dróg życiowych i modeli zachowań” (Арутюнова 1999: 338). Do grupy jednostek kolorystycznych o funkcji symbolicznej można zaliczyć flagi narodowe: biało-czerwoną flagę polską i trójkolorową rosyjską. Podkreślmy, że „symbol odziedziczył władzę od obrazu, transformując ją w funkcję socjalną lub kultową” (ibid.339).

Magiczna funkcja terminów koloru występuje w tekstach folklorystycznych, np. w tekstach przesądów. Tak np. w niektórych kulturach europejskich *czarny kot* jest znakiem niepowodzenia w różnych sprawach.

Funkcja identyfikująca jest rozpowszechnioną funkcją terminów koloru, występuje ona jako indyktor przeobrażeń dotyczących substancji naturalnych lub artefaktów. Tę funkcję szczególnie naocznie dałoby się wyodrębnić w języku nauki i techniki. Kolor może występować np. jako indyktor różnic składu roztworów chemicznych, unaoczniać własności i właściwości reakcji chemicznych, por. „В одну из пробирок, заполненных эмульсией, добавляют краситель – метиленовый синий, растворимый в воде, в другую – краситель судан III, растворимый в углеводородной жидкости. Эмульсия первого рода окрашивается в синий цвет, а второго рода – в красный” (Рязанов 2005: с. 359) ‘Do jednej z probówek napełnionych emulsją, dodaje się barwnik metylenowy niebieski rozpuszczalny w wodzie, do drugiej – barwnik sudan III, rozpuszczalny w płynie węglowodorowym’. Emulsja pierwszego rodzaju uzyskuje kolor niebieski, drugiego zaś rodzaju – kolor czerwony’.

Funkcja reklamowa nazw koloru występuje, jak sama nazwa wskazuje, przede wszystkim w tekstach reklamy, w których podkreśla się walory koloru, np. w reklamie aparatów fotograficznych, różnego rodzaju barwników, w tym farby do włosów. W tekstach reklamy nie należy do rzadkości przeplatanie się funkcji reklamowej, perswazyjnej, estetycznej, aksjologicznej. Por. szereg epitetów kolorystycznych, wykorzystywanych dla sugestywnej charakterystyki koloru, które mogą być wykorzystywane w reklamie całego szeregu towarów dla przyciągania kupujących w polskim przekładzie: *kolory energiczne, bogate, romantyczne, aktywne, pociągające, gościnne, dynamiczne, eleganckie, stylowe, świeże, tradycyjne, odświeżające, tropikalne, klasyczne, niezawodne, królewskie, mistyczne, nostalgiczne, ruchliwe, stonowane, profesjonalne* (Уилсон 2005).

Funkcja ocenna nazw koloru odznacza się niejednorodnością komponentów i znacznym rozgałęzieniem. Przy omawianiu tej funkcji należy poruszyć kwestię charakterystyki ekspresywno-emocjonalnej obiektu, która znajduje wyraz w tek-

stach artystycznych oraz kolokwialnych, np. *zaczzerwienił się zawstydzony; blady strach ją obleciał*. Funkcja ocenna i perswazyjna są ściśle ze sobą związane. Ocena bowiem nierzadko dokonywana jest w celu przekonania kogoś co do swoich racji. Z kolei perswazja sprzyja wartościowaniu.

Dla sfery terminologicznej funkcja oceny nie jest charakterystyczna. Podstawowa funkcja nazw koloru w terminologiach to funkcja informująca. Stąd np. *roztwór barabarwny* – w odróżnieniu od *bezbarwnych oczu* – nie jest nieładny, nie posiada funkcji ocennej, lecz wyłącznie informującą.

Eufemizacyjna funkcja terminów koloru najszerzej rozwija się w sferze frazeologii, nakierowana jest tu przede wszystkim na eksponowanie negatywnych zjawisk życia. Otóż *белая смерть* – *biała śmierć* oznakowuje szkodliwe dla zdrowia człowieka substancje, takie, jak np. cukier, sól, narkotyki... (Кульпина 1998: 33–52). Sfera rzeczy niedozwolonych może być zaznaczana za pomocą nazw *черный* – *czarny*, *серый* – *szary*. Rosyjski frazeologizm *черный нал* – dosł. ‘czarna gotówka’ oznacza nielegalne rozliczenia gotówkowe. *Szara strefa* – *серая зона* oznacza taką sferę produkcyjną, która dąży do uniknięcia opodatkowania.

Funkcja perswazyjna leksemów koloru znajduje wyraz w tekstach różnego typu, lecz jedną z głównych sfer jej występowania są teksty publicystyczne i reklamowe. Funkcja ta służy do wyodrębniania znaczących momentów życia społecznego, politycznego. Tak w tekstach publicystycznych kolorem nacechowuje się ruchy społeczne i partie polityczne. Do ich charakterystyki używa się zwykle jaskrawych kolorów podstawowych. Jaskrawe kolory podstawowe mogą nawet „wstępować” ze sobą w relacje „konkurencji” synonimicznej, np. w języku polskim *zielony* jest przedstawicielem partii polskich rolników ZSL i zarazem tę nazwę w odpowiednich kontekstach można zinterpretować jako nazwę przedstawiciela polskich (aż kilka polskich partii ma w nazwie termin koloru *zielony*) oraz pozapolskich, narodowych i międzynarodowych partii i ruchów ekologicznych. W języku polskim (i nie tylko) nazwy *czzerwony* – ros. *красный* i *różowy* wykorzystywane są do oznaczania sił lewicowych i lewicujących. W latach poprzedzających transformację ustrojową w Polsce karierę zrobił ruch *pomarańczowa inicjatywa*, który występował w społeczeństwie polskim w roli kpiarza.

W tekstach publicystycznych nominacje kolorystyczne niebezpiecznych substancji i zjawisk występują w funkcji perswazyjnej – przekonywania co do ich niebezpiecznego charakteru i konieczności wyeliminowania z życia. Dla tekstów publicystycznych charakterystyczne są odpowiednie typy peryfraz.

W funkcji perswazyjnej występują też synonimy peryfrastyczne, np. polskie połączenie *biały węgiel* oznacza wodę w elektrowni wodnej. Jeśli porównamy ję-

zyki polski i rosyjski z punktu widzenia użycia peryfraz typu perswazyjnego, okaże się, że peryfrazy o analogicznej formie wewnętrznej nawet w rozpatrywanych blisko genetycznie spokrewnionych językach mogą oznaczać różne obiekty. Tak np. polska peryfraza *czarne złoto* oznacza *węgiel*, natomiast rosyjska peryfraza *чёрное золото* oznacza zależnie od warunków kontekstu albo *węgiel*, albo *ropę naftową*. *Węgiel* zaś w języku polskim jest wtórnie oznakowywany nie tylko za pomocą peryfrazy *czarne złoto*, lecz też za pomocą wtórnej nominacji *czarny diament* (Bartwicka 2006: 94). W języku rosyjskim taka peryfrastyczna nominacja węgla nie jest znana.

Funkcja perswazyjna, obejmuje swoim zasięgiem sferę tekstów popularno-naukowych. Zaznaczmy, że specyficzny typ perswazji, charakterystyczny dla tekstów naukowych (Gajda 2001: 188) nie opiera się zwykle na nazwach koloru (lecz raczej na specyficznych formach modalności). Terminy koloru w tekstach popularno-naukowych występują w charakterze środka przyciągania uwagi i interioryzacji treści naukowych. Otóż w tekstach popularyzujących astronomię *czzerwona planeta* – *красная планета* oznacza w polskim i rosyjskim *planetę Mars*; *planeta Ziemia* w języku rosyjskim ma wtórną nazwę *голубая планета*, natomiast w języku polskim jej peryfrastyczne imię brzmi jako *zielona planeta*.

Przejawom funkcji perswazyjnej nierzadko sprzyja metaforyczne użycie terminów koloru, np.: „Какой ключ бил там из-под земли. Это надо было видеть – чистое серебро” ‘Jakie źródło biło tam spod ziemi. To trzeba było widzieć – czyste srebro’.

Funkcja psychologiczna nazw koloru nierzadko znajduje wyraz w formacjach o charakterze synestezyjnym: *теплые цвета/тона* – *ciepłe kolory/tony*, *холодные цвета/тона* – *zimne kolory – tony*, *спокойные цвета* – *spokojne kolory*, *освежающие цвета* *odświeżające kolory*, *приглушенные цвета* – *stonowane kolory* itp. Kolor w tym wypadku uzyskuje charakterystykę na podstawie jego odbioru przez człowieka i oddziaływania nań.

Klasyfikująca funkcja terminów koloru cechuje przede wszystkim teksty naukowo-techniczne oraz teksty stylu urzędowego. Terminy koloru mają duży udział w różnego typu tekstach specjalnych. W tekstach ukierunkowanych komercyjnie terminy koloru grają szczególnie dużą rolę dystynktywną z punktu widzenia różnicowania towarów, która oparta jest albo wyłącznie na nazwach koloru, albo wykorzystuje zasadę łączenia i wymiany elementów kolorystycznych i niekolorystycznych. Weźmy polską nomenklaturę wyrobów cukierniczych, np. tradycyjne krówki i pomadki – w celach reklamowych w ich nomenklaturze korzysta się ze znaczników kolorystycznych: *złota krówka*, *czzerwona krówka*, *zielona krówka*.

W Rosji nomenklatura wyrobów tego typu opiera się na rozróżnieniu innego typu: *коровка* ‘krówka’ i *новая коровка* ‘nowa krówka’.

W języku nauki i techniki nazwy substancji naturalnych lub artefaktów, zawierające nazwę koloru w obu rozpatrywanych językach mogą się nie pokrywać. Różnice mogą dotyczyć obecności / braku nazw synonimicznych dla jakichś substancji. Tak np. w rosyjskich nazwach uwodnionych siarczanów dwuwartościowych jonów metali ciężkich występują dwa znaczniki kolorystyczne – *белый* ‘biały’ oraz *синий* ‘niebieski’. *Белый купорос* ‘biały siarczan’ to w języku rosyjskim synonimiczna nazwa substancji *цинковый купорос* (siarczanu cynkowego siedmiowodnego), natomiast *синий купорос* ‘siarczan miedziowy pięciowodny’ – to w języku rosyjskim synonim substancji *медный купорос*. W języku polskim siarczany nie mają obocznych nazw synonimicznych, ich podział dokonywany jest wyłącznie na podstawie należących do ich składu substancji – *miedzi, żelaza, cynku i ołowiu*. W ten sposób w języku polskim w odróżnieniu od języka rosyjskiego znaczniki kolorystyczne w nomenklaturze siarczanów nie występują, lecz same nazwy takich substancji, jak cynk, miedź, ołów i żelazo, sugerujące myśl o ich kolorze naturalnym (w języku rosyjskim również), w ich klasyfikacji są obecne jako znaczniki koloru implicite. Por. dane z dwujęzycznego słownika technicznego: *белый купорос* – *siarczan cynkowy siedmiowodny*, *железный купорос* – *siarczan żelazowy siedmiowodny*, *медный купорос* – *siarczan miedziowy pięciowodny*, *свинцовый купорос* – *siarczan ołowiany*, *синий купорос* – *siarczan miedziowy pięciowodny*, *цинковый купорос* – *siarczan cynkowy siedmiowodny* (*Большой русско-польский ...* 1973: 517).

Onomastyczne funkcje nazw koloru, są szeroko wykorzystywane w imionach własnych. Nazwy kolorów mają dziś spore zastosowanie w nominacjach biznesowych, np. w nazwach firm. Pozytywne konotacje *koloru białego* wykorzystywane są w języku rosyjskim w nazwach firmowych: *Белый ветер* – ‘Biały wiatr’ to nazwa spółki sprzedającej komputery; *Белый городъ* ‘Białe miasto’ (w starej rosyjskiej pisowni) to nazwa firmy zajmującej się sprzedażą nieruchomości.

Funkcja pośredniego wyrażania kolorowości występuje wówczas, jeśli wiemy, jaki jest prototypowy kolor danego przedmiotu otaczającej rzeczywistości. W związku z tym jego użycie w tekście na mocy skojarzeń implicite wywołuje w pamięci wizualnej odpowiednią kolorową plamę. Szybko kojarzone w pamięci są np. kolory takich kwiatów, jak *chaber/bławatek*, takich substancji, jak *медный купорос* – siarczan miedziowy pięciowodny (ludzie zwykle wiedzą, jaki kolor ma ta substancja).

Reasumując, badanie nazw kolorów w stylach funkcjonalnych sprzyja różnicowaniu ich funkcji. Szerokie spektrum zastosowań językowych terminów koloru wymaga ich ujmowania jako relewantnych etnosocjokulturowo elementów językowego obrazu świata. Na podstawie przeprowadzonych analiz porównawczych nasuwa się wniosek, że klasy nazw koloru nie są uniwersalne. Dowodem na to jest spora liczba kolorów niezwerbalizowanych w obu językach, nie istniejących dla użytkownika jednego z blisko spokrewnionych języków, nie uświadamianych przezeń jako odrębne byty.

Relacje kolorystyczne i relewancja kolorystyczna znajdują wyraz w opozycjach grup przedmiotów i zjawisk, nacechowywanych kolorem.

Metoda analizy kontrastywnej określeń koloru w językach polskim i rosyjskim pozwala na opis ich funkcjonowania w każdym z tych języków oraz w każdej z odmian stylistycznych. Przeplatanie się szeregu funkcji nie neguje ich odrębnego statusu i odrębnego potraktowania.

Kolorystyczne fenomeny językowe w systemach leksykalnych obu języków są zabarwione etnicznie i kulturowo. Zjawisko kolorów etnicznie relewantnych (bardzo ważnych i lubianych w danym narodzie) i etnicznie priorytetowych (mających dlań wyjątkową wartość) stanowi wyraźny fenomen etnolingwistyczny, którego uświadomienie i rozumienie jest jednym z kluczowych instrumentów ustalania i odtajemniczenia właściwości organizacji etnojęzykowego obrazu świata. Pozwalają też na ustalenie ich statusu jako jednostek kreowania światów mentalnych.

Literatura

- Арутюнова Н. Д., 1998, *Язык и мир человека*, Москва: „Языки русской культуры”.
- Bartwicka H., 2006, *Ze studiów konfrontatywno-przekładowych nad językiem polskim i rosyjskim*, Warszawa: Wydawnictwo „Takt”.
- Gajda S., 2001, *Styl naukowy. – Współczesny język polski*, J. Bartmiński, red., Lublin: Wydawnictwo UMCS.
- Кульпина В. Г., 1998, *Фразеологические термины цвета как лексический класс. – Паланистыка*, А. К. Кіклевіч, рэд., с. 33–52.
- Кульпина В. Г., 2001, *Лингвистика цвета: термины цвета в польском и русском языках*, Москва: Издательство „Московский Лицей”.

Źródła

- Большой русско-польский политехнический словарь. Wielki słownik techniczny rosyjsko-polski*, 1973, ред. коллектив: Я. Шарский и др., Москва– Warszawa: Издательство „Советская энциклопедия”: Wydawnictwa Naukowo-Techniczne.
- Гармония цвета. Новое руководство по созданию цветowych композиций*, 2005, Б. Уилсон, Пер. с англ. Г. Изотова, Москва: Издательство «АСТ».
- Рязанов Я.А., 2005, *Энциклопедия по буровым растворам*, Оренбург: Издательство «Летопись».
- Uniwersalny słownik języka polskiego*, 2003, red. S. Dubisz, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Ostensive and Stylistic Functions of Colour Terms as the Central Dichotomy of Colour Linguistics

The article deals with the terms of colours as a very important component of language picture of the world. The paper focuses upon the specific features of colour terms on the basis of comparative study of chromatic lexemes.

Keywords: *colour terms, language picture of the world, comparative study, Polish, Russian.*